

BÁO CÁO THỊ TRƯỜNG MEXICO 2012 – 2013

1. Tình hình kinh tế xã hội Mexico năm 2012, 2013 và dự báo triển vọng kinh tế năm 2014

1.1 Tình hình kinh tế Mexico năm 2012 và 2013:

1.1.1 Tình hình kinh tế nổi bật tại Mê-hi-cô trong năm 2012:

Mặc dù Mê-hi-cô là một trong những quốc gia có nhiều tỉ phú nhất trên thế giới, nhưng cũng là nước có tỷ lệ người nghèo cao. Hơn một nửa trong số 118 triệu người dân (số liệu ước tính tháng 12/2012), Mê-hi-cô vẫn bị xếp vào loại nghèo. Tốc độ tăng trưởng (GDP) của Mê-hi-cô trong năm 2012 ước tính là 3,3%. Trong đó, khu vực dịch vụ đạt mức tăng trưởng 0,73%/tháng và tăng 3,3% đối với cùng kỳ năm 2011, góp phần chủ yếu vào sự phát triển của thông tin và các phương tiện truyền thông, tài chính, thương mại, bảo hiểm và bất động sản. Tăng trưởng trong sản xuất 4,1%, xây dựng 4%, điện, nước và khí đốt 2,7% và khai thác mỏ 1,8%. Ngành nông nghiệp tăng 1,7% so với cùng kỳ năm 2011.

Tỷ lệ thất nghiệp tại Mê-hi-cô trong năm 2012: Theo Viện Thống kê và Địa lý quốc gia Mê-hi-cô, tỷ lệ thất nghiệp khoảng 4,83%. Tỷ lệ thất nghiệp ở nam giới là 4,98%, trong đó tỷ lệ thất nghiệp ở phụ nữ là 5,14% trong cùng thời kỳ.

Tiền lương của người lao động tại Mê-hi-cô: Theo báo cáo của Bộ Lao động Mê-hi-cô, từ năm 2000 đến năm 2012, tiền lương trung bình của người lao động Mê-hi-cô là 198,46 peso/ngày, hoặc 5.954 Peso/tháng (tương đương 15,27 USD/ngày, hoặc 457,98 USD/tháng). Tại Mê-hi-cô, tiền lương được chuẩn bằng cách sử dụng lợi nhuận trung bình hàng ngày.

Nợ nước ngoài của Mê-hi-cô: Từ năm 1980 đến năm 2012, Mê-hi-cô nợ ngoài trung bình 490,6 tỷ Peso (MXN)/năm, tương đương 37,74 tỷ USD/năm.

Chỉ số niềm tin kinh doanh ở Mê-hi-cô tăng từ 55,40 điểm lên 55,90 điểm từ tháng 10 đến tháng 11 năm 2012. Từ năm 2004 đến năm 2012, chỉ số niềm tin kinh doanh của Mê-hi-cô đạt trung bình 51,68 điểm. Ở Mê-hi-cô, các biện pháp khảo sát hàng tháng, các chỉ số được thiết kế có các giá trị dao động từ 0 đến 100. Như sự lạc quan phát triển, các chỉ số sẽ tăng, với sự suy giảm tương tự như các nhà lãnh đạo, kinh doanh trở nên bi quan hơn. Giá trị của 50 được xem là ngưỡng giữa bi quan và lạc quan.

Chỉ số niềm tin tiêu dùng ở Mê-hi-cô trong khoảng thời gian từ năm 2001 đến năm 2012, đạt trung bình 96,93 điểm.

Lãi suất trung bình năm 2012 của Mê-hi-cô là 4,5%: Theo thông cáo của Ngân hàng Trung ương Mê-hi-cô, ủy ban chính sách tiền tệ Mê-hi-cô quyết định giữ lãi suất không thay đổi ở mức 4,5%.

Mặc dù lạm phát mục tiêu trên, các thành viên của Ủy ban đã quyết định giữ nguyên chính sách tiền tệ không thay đổi trong tháng mười hai năm 2012.

Mê-hi-cô cho phép tăng nhập khẩu thực phẩm, để tạo giá cạnh tranh cho người tiêu dùng: Bộ trưởng Bộ Kinh tế Mê-hi-cô (S.E), ông Bruno Ferrari, cho biết Mê-hi-cô có một nhu cầu tăng nhập khẩu thực phẩm để cung cấp sản phẩm cho người dân Mê-hi-cô với giá cạnh tranh nhất, nếu người tiêu dùng không tìm thấy trong nước, cần phải tìm các sản phẩm này ở bên ngoài. Khi được hỏi liệu có tiếp tục tăng nhập khẩu lương thực trong những tháng tới, ông Bruno Ferrari cho biết, Mê-hi-cô đòi hỏi một lĩnh vực sản xuất hơn, bằng cách cung cấp thêm nguồn lực tài chính để khuyến khích sự đổi mới và công nghệ, và đặt sang một bên các khía cạnh chính trị. Ông giải thích rằng nếu đóng cửa thị trường, hậu quả sẽ là hầu hết những người Mê-hi-cô và người nghèo sẽ gánh chịu.

Theo báo cáo của Ngân hàng và Viện Quốc gia về Thống kê và Địa lý Mê-hi-cô, thực phẩm nhập khẩu của Mê-hi-cô từ năm 2007 đến năm 2012 tăng 65,5%, so với giữa những năm 2001 và 2006.

Cán cân Thương mại và mặt hàng xuất nhập khẩu chủ yếu của Mê-hi-cô năm 2012:

Theo số liệu của Viện Thống kê và Địa lý Quốc gia Mê-hi-cô (Instituto Nacional de Estadística y Geografía – INEGI):

Nội dung	Tháng 12/2012*		Tháng 1 – tháng 12/2012	
	Triệu USD	Tỷ lệ tăng trưởng %	Triệu USD	Tỷ lệ tăng trưởng %
<u>Tổng giá trị xuất khẩu</u>	<u>30,169.6</u>	<u>3.6</u>	<u>370,914.6</u>	<u>6.2</u>
Dầu mỏ	3,876.3	(-)19.3	53,078.5	(-)5.9
Sản phẩm phi dầu mỏ	26,293.3	8.1	317,836.1	8.5
Nông nghiệp	951.5	1.7	10,937.0	6.1
Khai khoáng	365.7	(-) 22.3	4,906.5	20.7
Sản xuất	24,976.1	8.9	301,992.7	8.4
Ô tô	7,043.4	6.0	88,377.2	11.6
Sản phẩm khác	17,932.7	10.2	213,615.5	7.1
<u>Tổng giá trị nhập khẩu</u>	<u>29,207.9</u>	<u>0.3</u>	<u>370,751.6</u>	<u>5.7</u>
Dầu mỏ	2,856.5	(-) 9.3	41,138.5	(-)3.7
Phi dầu mỏ	26,351.3	1.4	329,613.1	7.0
Hàng tiêu dùng	4,170.1	(-) 1.3	54,272.4	4.8
Xăng dầu	1,152.4	(-) 2.2	18,668.8	(-)1.6
Phi dầu mỏ	3,017.7	(-) 0.9	35,603.6	8.5
Hàng bán thành phẩm	21,632.1	0.8	277,911.1	5.3
Dầu mỏ	1,704.2	(-) 13.6	22,469.7	(-)5.3
Phi dầu mỏ	19,928.0	2.3	255,441.4	6.3
Tư liệu sản xuất	3,405.7	(-) 1.4	38,568.1	10.1
<u>Cán cân thương mại</u>	<u>961.7</u>	<u>S.S.</u>	<u>163.0</u>	<u>S.S.</u>

(Nguồn: Viện Thống kê và Địa lý Quốc gia Mê-hi-cô, Instituto Nacional de Estadística y Geografía – INEGI)

- Tổng giá trị xuất khẩu của Mexico năm 2012 đạt 370,91 tỷ USD, tăng 6,2% so cùng kỳ năm 2011; trong đó xuất khẩu dầu mỏ đạt 53,08 tỷ USD, giảm (-) 5,9% so cùng kỳ năm 2011, xuất khẩu sản phẩm phi dầu mỏ 317,84 tỷ USD, tăng 8,5% so cùng kỳ năm 2011;

- Tổng giá trị nhập khẩu của Mê-hi-cô năm 2012 đạt 370,75 tỷ USD, tăng 5,7% so cùng kỳ năm 2011; trong đó nhập 41,14 tỷ USD dầu mỏ, giảm (-) 3,7% so cùng kỳ năm 2011, nhập khẩu 329,61 tỷ USD sản phẩm phi dầu mỏ, tăng 7% so cùng kỳ năm 2011.

- Thặng dư cán cân Thương mại của Mê-hi-cô năm 2012 là (+) 163 triệu USD, chủ yếu do xuất khẩu dầu mỏ. Nếu tính riêng về kim ngạch xuất nhập khẩu sản phẩm phi dầu mỏ, thì Mexico bị thâm hụt (-) 11,78 tỷ USD.

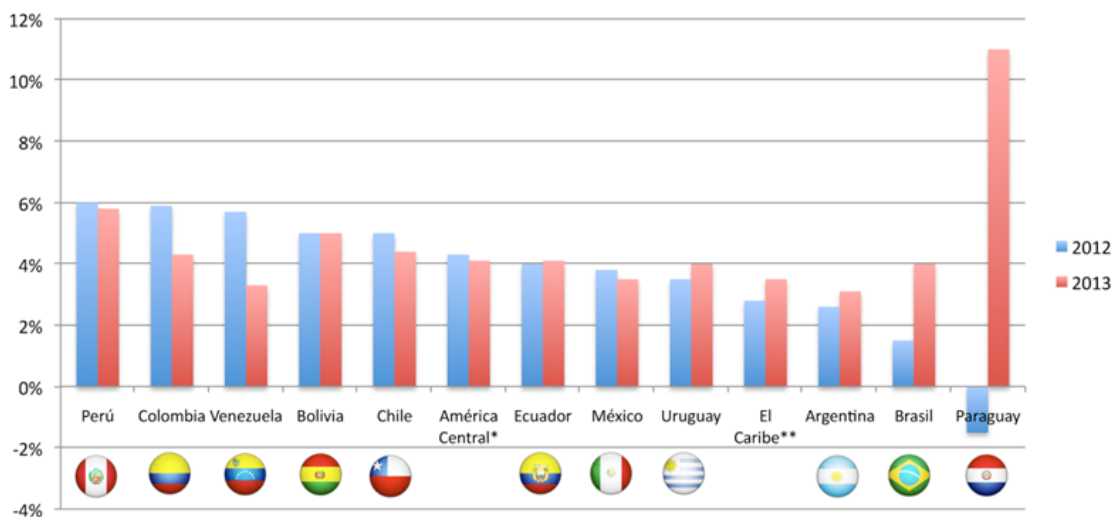
1.1.2 Tình hình kinh tế nổi bật tại Mê-hi-cô trong năm 2013:

Theo số liệu của Ngân hàng Phát triển Liên Mỹ (IDB), kinh tế khu vực Mỹ Latinh sẽ tăng trưởng thấp hơn so với những gì đã được ước tính cho năm 2013. Kinh tế Mỹ Latinh phải đối mặt với những mối đe dọa, từ các nền kinh tế được coi là phát triển, hay được gọi là yếu tố bên ngoài, cùng với cuộc khủng hoảng gây ra bởi các nước trong khu vực đồng Euro.

Ngân hàng Phát triển Liên Mỹ hy vọng khu vực này xuất khẩu nguyên liệu sẽ tăng từ 3,5% - 4% vào năm 2013, cao hơn tốc độ tăng trưởng ước tính một năm trước đây.

Trong bài phát biểu của Chủ tịch Ngân hàng Phát triển Liên Mỹ, tại hội nghị thượng đỉnh doanh nghiệp của cộng đồng khu vực Mỹ-Latin và Caribbean (CELAC) với Liên minh châu Âu (EU), ông Luis Alberto Moreno cho biết: "một trong những vấn đề trở ngại là đám mây của sự không chắc chắn về nền kinh tế thế giới".

LATIN AMERICA HOY FMI: Proyecciones de crecimiento del PIB 2012 y 2013

(Nguồn: Quỹ tiền tệ quốc tế - Latinameriahoy.es)

Dự kiến tăng trưởng của khu vực Mỹ La tinh và vùng Caribê là 3,8% trong năm 2013, thấp hơn so với dự kiến trong năm 2012. Trong trường hợp của Mexico, dự kiến sẽ tăng trưởng chậm hơn so với Brazil, Argentina. Khu vực Mỹ La tinh và vùng Caribê, có nhiều quốc gia là đối tác thương mại quan trọng, phụ thuộc vào Trung Quốc, cùng với sự ảnh hưởng vấn đề nợ công từ châu Âu. Dự kiến Ngân hàng Thế giới sẽ cho vay khoảng 12.000 triệu USD vào khu vực này trong năm nay, cao hơn mức của năm 2012.

+ Đầu tư vào Mexico không đủ để kích hoạt tăng trưởng kinh tế cao hơn

Theo số liệu báo cáo của Viện Thống kê quốc gia và Địa lý Mexico, công bố tháng 3/2013, tổng vốn đầu tư vào Mexico lên tới 2,09 nghìn tỷ peso từ năm 2003 (khoảng 186 tỷ USD). Số tiền đầu tư cao kỷ lục, nhưng đóng góp vào tăng trưởng kinh tế đã tụt lại. Trong năm 2012, đầu tư đóng góp 1,2 điểm vào tăng trưởng GDP, giảm từ 1,7 điểm so với năm 2011. Đáng chú ý, trong cả hai năm 2011 và năm 2012, nền kinh tế Mexico có tốc độ tăng trưởng 3,9%, cùng với đóng góp nhỏ do đầu tư. Để đạt được tốc độ tăng trưởng của nền kinh tế của Mexico khoảng 6,0%, như trong nhiều thập niên sáu mươi, số tiền đầu tư sẽ phải có ít nhất 25% GDP. Một vai trò lớn hơn của đầu tư như là một kích hoạt cho sự tăng trưởng kinh tế, sẽ được gắn với cải cách cơ cấu, chẳng hạn như trong lĩnh vực lao động, viễn thông, đang được Quốc hội Mexico thảo luận. Trong số các điều kiện để cải thiện môi trường đầu tư, cũng đóng một bước tiến quan trọng về an ninh.

+ Tham nhũng và rửa tiền trong hoạt động thương mại nước ngoài tại Mexico

Với những bằng chứng cho thấy có hoạt động thương mại nước ngoài có liên quan đến rửa tiền. Bộ Tài chính và Tổng cục Hải quan Mexico, đã tiến hành kiểm tra để phát hiện những gian lận trong việc làm sai lệch biên lai, hóa đơn và các giao dịch có dấu hiệu bất thường. Theo các thành viên của Công ty tư vấn Baker & McKenzie và nghiên cứu của Phòng Thương mại quốc tế (ICC), đã tìm thấy một mối liên hệ giữa “xuất khẩu, nhập khẩu và rửa tiền”, trong đó việc gia tăng buôn lậu, có dấu hiệu tham nhũng qua các cửa hải quan giữa Hoa Kỳ và Mexico một cách "đáng sợ". Buôn lậu, có thể là một container với hàng hoá và các giấy tờ giả mạo hoặc để trống, hàng hóa khai báo được trả tiền, nhưng trên thực tế không được trả tiền, nhưng tiền đi qua các kênh hợp pháp. Trong báo cáo mới nhất của Ủy ban Ngân hàng, Phòng Thương mại quốc tế (ICC) giải thích các quy tắc quốc tế là cần thiết để quản lý các nguồn tài chính cho các nhà nhập khẩu và xuất khẩu, để giảm bớt các hoạt động rửa tiền ở Mexico, ước tính từ 5 - 12 tỷ USD.

Để giúp hạn chế vấn đề này, Mexico ban hành Luật Liên bang về phòng, xác định các hoạt động bất hợp pháp. Các chuyên gia cho rằng quy định pháp luật về chống rửa tiền và tham nhũng, giúp trừng phạt các Công ty hoặc cá nhân ngay cả khi họ là Công ty con của người phạm tội. Trong trường hợp của Walmart, phát sinh tiền hối lộ để mở 1/5 của các cửa hàng của mình ở Mexico, bị các nhà chức trách Mỹ bị xử phạt. Ví dụ khác là HSBC, ngân hàng này bị cáo buộc chịu trách

nhệm cho sự thất bại của hệ thống giám sát, để phát hiện các hoạt động rửa tiền, Hoa Kỳ áp đặt phạt tiền 1,9 tỷ USD, trong khi ở Mexico ngân hàng này bị xử phạt 27,5 triệu USD.

+ Mexico xem xét duy trì việc miễn thuế giá trị gia tăng

Ủy ban Lập pháp Liên Bang (ALDF) Mexico, ngày 20/03/2013 đã thúc giục Quốc hội tiếp tục duy trì việc miễn thuế giá trị gia tăng (VAT) đối với thực phẩm và thuốc, và không chấp nhận việc sửa đổi như được nêu trong đề xuất cải cách thuế. Đại diện của Đảng Cách mạng Dân chủ (*Đảng của cựu Tổng thống Felipe Calderón*), cảnh báo một sự thay đổi như vậy sẽ làm tăng tình hình kinh tế yếu kém của tất cả các người dân Mexico, nhưng chủ yếu sẽ ảnh hưởng đến những người sống trong nghèo đói. Áp dụng thuế giá trị gia tăng đối với thực phẩm, làm xấu đi tình hình đói nghèo của hơn 20 triệu người Mexico đang thiếu an ninh lương thực, không có đủ thu nhập để mua hàng hóa cơ bản. Các nhà lập pháp giải thích rằng chi phí thuế có thể tăng hơn 10% tổng sản phẩm quốc nội (GDP), nhưng không áp đặt thuế GTGT đối với thực phẩm và thuốc, nhưng yêu cầu thuế suất khác nhau để những người kiếm được nhiều hơn, phải trả nhiều hơn, vấn đề bất hợp lý là những người đàn ông giàu có nhất ở đất nước này, cùng trả một tỷ lệ thuế thu nhập như những người thuộc tầng lớp trung lưu, vì không chia theo thang trong quy định phải nộp thuế.

+ Đàm phán TPP có thể kết thúc vào năm 2014:

Mexico và Canada là 2 quốc gia thứ 10 và 11, được chính thức tham gia đàm phán Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), từ tháng 10 năm 2012. Tuy nhiên, theo các quan chức Mexico, với những khó khăn trong các cuộc đàm phán của các chương khác nhau như sở hữu trí tuệ và mua sắm chính phủ, là "thực tế" để nói rằng việc ký kết Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), có thể phải kéo dài đến hết năm 2014, không phải 2013 như dự kiến của phía Mỹ.

Ông Ildefonso Guajardo Villarreal, Bộ trưởng Bộ Kinh tế Mexico (SE), cho biết Mexico đang làm việc để có thể kết thúc đàm phán vào năm 2013, nhưng có thể phải kéo dài đến năm 2014, bởi vì có các chương mà đại diện của nhiều bên chưa thống nhất. Trong số những người đề cập đến vấn đề môi trường, bao gồm các định nghĩa, sở hữu trí tuệ đó là khó khăn cho các công ty châu Á, các công ty thể chế chính phủ, và mua sắm công trên toàn tiểu bang được đề xuất, đó là không phải là một vấn đề đơn giản. Trong vòng 16 đàm phán TPP, diễn ra tại Singapore từ ngày 3 – 14/03/2013, Chính phủ Mexico với 8 nước tham gia đàm phán, đã trao đổi danh sách các sản phẩm mà Mexico sẵn sàng để loại bỏ thuế suất bằng không. Trong một cuộc phỏng vấn tại Hội nghị thượng đỉnh Diễn đàn kinh tế Mexico, do Bloomberg tổ chức, Bộ trưởng Bộ Kinh tế Mexico nói rằng Mexico tham gia TPP như là một cách để hiện đại hóa Hiệp định Thương mại Tự do Bắc Mỹ (NAFTA). Bộ Kinh tế Mexico cho biết sẽ không tư nhân hóa Công ty dầu mỏ Pemex, nhưng sẽ thay đổi giữa đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) trong lĩnh vực này. Chính phủ Mexico kiên quyết loại bỏ việc độc quyền, bởi vì có một số lĩnh vực được tập trung ở một vài lĩnh vực. Một trong số này là giao thông vận tải, cần đòi hỏi phải cạnh tranh nhiều hơn.

+ Công ty Ecopetrol Colombia mua cổ phần của BP tại Vịnh Mexico

Ecopetrol là Công ty lớn nhất ở Colombia thông báo đã mua lại cổ phần của BP trong vịnh nước sâu của Mexico. Ecopetrol có cổ phần là 31,5% trong việc phát hiện Gunflint với công ty con của nó Ecopetrol America Inc. Các nhà điều hành là Noble Energy Inc và các đối tác khác là Công ty Marathon Oil và Samson ngoài khơi LLC. Ecopetrol cho biết thương vụ này dự kiến sẽ đóng góp vào chiến lược của Ecopetrol SA để đạt được một trình độ sản xuất của một triệu thùng dầu sạch, tương đương mỗi ngày trong năm 2015. Ecopetrol đang tích cực vận động hành lang thăm dò nước sâu Vịnh Mexico kể từ năm 2008, nơi hiện đang nắm giữ quyền lợi trong hơn 130 giấy phép ở nước ngoài. Ecopetrol là công ty lớn nhất ở Colombia, tạo ra 60% sản lượng dầu của đất nước và có sự hiện diện trong thăm dò Nam Mỹ và hoạt động sản xuất tại Brazil, Peru và Hoa Kỳ.

+ Mexico tham vọng thành trung tâm hậu cần toàn cầu

Tổng thống Mexico Enrique Peña Nieto vừa cho biết sẽ nhắm tới nguồn vốn đầu tư công và tư nhân trị giá 309 tỷ USD trong nhiệm kỳ 6 năm của ông, để cải thiện hạ tầng cơ sở như xây mới đường sá, chế tạo nhiều tàu hỏa chở khách và thúc đẩy ngành năng lượng của đất nước. Mục tiêu chương trình ước tương đương 25% GDP của nước này, sẽ xây mới nhiều hải cảng, nâng cấp các sân bay và mở rộng dịch vụ viễn thông. Dự kiến vốn đầu tư cho chương trình giao thông vận tải và viễn thông sẽ là 31 tỷ USD. Năm 2012, kinh tế Mexico tăng trưởng 3,9%, do tốc độ đã chậm lại trong quý 1/2013, dẫn đến việc chính phủ hạ dự báo tăng trưởng kinh tế năm 2013 xuống 3,1%./. Mexico sẽ xây dựng và nâng cấp 19.000 km đường bộ và 371 km đường sắt và đưa vào sử dụng ba tàu cao tốc. Vốn đầu tư cũng sẽ được rót vào các công ty điện nước và Tập đoàn năng lượng quốc doanh PeMex. Chương trình này hướng đến mục đích đưa Mexico trở thành trung tâm dịch vụ hậu cần toàn cầu quan trọng. Dự án xây dựng và phát triển công nhằm mục đích kết nối các khu vực và cộng đồng với nhau, tăng tốc hoạt động chở hàng hóa bằng tàu hỏa và khôi phục dịch vụ chuyên chở hành khách, xây mới bốn hải cảng và hoàn thiện sân bay quốc tế ở thủ đô của Mexico.

+ Tốc độ tăng trưởng GDP 2013 của Mexico giảm:

Theo số liệu của Viện Thống kê và Địa lý Quốc gia Mexico (INEGI), GDP của Mexico chỉ đạt mức tăng trưởng 1,5% trong 6 tháng đầu năm. Trên cơ sở này, Bộ Tài chính và Tín dụng Mexico (SHCP) công bố giảm dự báo về tốc độ tăng trưởng GDP của nước này từ mức 3,1% xuống còn 1,8% cho cả năm 2013. Theo Bộ Tài chính và Tín dụng Mexico trong thời gian qua, GDP của Mexico tăng trưởng chậm chủ yếu do tác động của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới, đặc biệt là tác động trực tiếp của kinh tế Mỹ. Bên cạnh đó, việc nhu cầu trong nước phục hồi chậm, tỷ giá đồng nội tệ peso so với đồng USD tăng nhẹ cũng đã ảnh hưởng tới tăng trưởng xuất khẩu vốn là thế mạnh của Mexico. Tuy nhiên, Bộ Tài chính và Tín dụng Mexico cho rằng trong sáu tháng cuối năm nay, kinh tế Mexico sẽ phục hồi mạnh và có thể đạt mức tăng trưởng như dự báo. Đánh giá này dựa trên cơ sở nhu cầu trong nước tăng, tình hình tạo việc làm được cải thiện nhờ chính sách

www.ttnn.com.vn

tín dụng linh hoạt của chính phủ liên bang và đặc biệt là sự gia tăng về dòng vốn đầu tư tư nhân và nước ngoài đổ vào Mexico sau khi Quốc hội nước này thông qua một loạt dự luật cải cách, trong đó có dự luật năng lượng và giáo dục./.

+ Mexico thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài

Theo Bộ Kinh tế Mexico (SE) trong 6 tháng đầu năm 2013, Mexico thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) đạt 23,8 tỷ USD, tăng gấp 2,5 lần so với cùng kỳ năm 2012 và là mức cao nhất từ trước tới nay. Bộ Kinh tế Mexico cho biết hiện có 2.611 công ty đến từ 55 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới đầu tư vào Mexico, với tổng số vốn đạt 23,8 tỷ USD, trong đó có 58% là vốn đầu tư mới, 24% là tái đầu tư và 18% còn lại là sự mua bán hay sáp nhập giữa các doanh nghiệp với nhau. Ngành chế tạo tiếp tục dẫn đầu trong lĩnh vực thu hút FDI với 83% nguồn vốn, tiếp theo là thương mại 8%, xây dựng 3% và dịch vụ 2%. Theo danh sách, Bỉ là quốc gia dẫn đầu các nền kinh tế đầu tư vào Mexico, chiếm 56%, tiếp đến là Hoa Kỳ 23%. Các nước Anh, Nhật Bản và Hà Lan dưới 4%. Theo dự báo của các chuyên gia kinh tế, nếu kinh tế Mexico tiếp tục đà tăng trưởng ổn định, dòng vốn FDI vào nước này tính đến cuối năm 2013 có thể vượt ngưỡng 33 tỷ USD, mức cao nhất trong lịch sử kinh tế Mexico và là quốc gia dẫn đầu Mỹ La-tinh về thu hút vốn FDI./.

+ Cải cách năng lượng và thuế tại Mexico

Tổng thống Mexico, ông Enrique Peña Nieto, chủ trương tăng thuế đối với người có thu nhập cao, áp thuế tiêu thụ đặc biệt đối với đồ uống giải khát, nhằm giảm tỷ lệ béo phì của người dân Mexico. Trong đó không đánh thuế kinh doanh đối với thực phẩm và dược phẩm, tránh gây tác động tiêu cực cho người nghèo. Về kế hoạch cải cách ngành năng lượng, mở cửa cho các doanh nghiệp nước ngoài đầu tư vào ngành năng lượng, là nhằm thúc đẩy Tập đoàn Dầu khí quốc gia Mexico (PEMEX) đẩy mạnh quá trình hiện đại hóa cơ cấu. Tổng thống Mexico cho rằng những điều chỉnh về thuế sẽ thu hẹp sự bất bình đẳng trong xã hội Mexico, đồng thời tăng nguồn thu cho chính phủ, từ đó hỗ trợ cho các khoản chi trả lương hưu và bảo hiểm thất nghiệp cho người dân. Tuy nhiên kế hoạch này đang vấp phản đối của phe đối lập. Ngày 8/9/2013, lãnh đạo phe đối lập Mexico do ông Andres Manuel Lopez Obrador, Chủ tịch đảng Cách mạng dân chủ (Partido de Revolución Democrática - PRD), dẫn đầu cuộc biểu tình 40.000 người, phản đối các đề xuất cải cách năng lượng và thuế quan của chính quyền Tổng thống Enrique Peña Nieto. Theo quan điểm của Đảng đối lập, dầu mỏ là nguồn năng lượng, nhiên liệu chủ lực, mang lại lợi ích cho người dân Mexico. Việc cho phép các công ty nước ngoài đầu tư vào ngành năng lượng, hiện tại chỉ có Tập đoàn Dầu khí quốc gia Mexico (PEMEX) độc quyền khai thác, sẽ ảnh hưởng nghiêm trọng tới lợi nhuận của nhà nước Mexico. Ngoài ra Đảng này cho rằng những đề xuất cải cách trên là nhằm phục vụ cho lợi ích của các công ty nước ngoài. Liên quan đến cải cách thuế, Chủ tịch đảng Cách

mạng dân chủ cho rằng thực chất là tăng thuế người dân Mexico phải nộp, để bù cho các khoản lợi nhuận đang mất đi ở ngành dầu mỏ.

+ Mexico mở Văn phòng Thương mại tại Trung Quốc

Trước cuộc họp các nhà lãnh đạo Hội nghị thượng đỉnh G20 tại Saint Petersburg, Nga (5-6/09/2013), Tổng thống Mexico, Enrique Peña Nieto đã gặp Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình. Hai nhà lãnh đạo chứng kiến lễ ký Biên bản ghi nhớ giữa Ủy ban Quốc gia về Phát triển và Ủy ban Cải cách của Trung Quốc, và Bộ Tài chính và Tín dụng công cộng của Mexico về khuyến khích đầu tư. Thỏa thuận này bao gồm việc thành lập một nhóm công tác về đầu tư cấp cao, sẽ được chỉ đạo bởi hai nhà người đứng đầu của Mexico và Trung Quốc. Tổng thống Mexico cảm ơn sự hỗ trợ và thiện chí chính trị của chính phủ Trung Quốc cho phép nhập cảnh vào thị trường Trung Quốc các sản phẩm của Mexico như thịt lợn và 100 cây thùa tequila, các loại này được mua bán tự do tại các quốc gia châu Á. Trung Quốc và Mexico nhất trí tiếp tục thúc đẩy các cơ hội cho các sản phẩm nông nghiệp Mexico, thâm nhập vào thị trường Trung Quốc. Hai bên ghi nhận Bộ Kinh tế Mexico mở Văn phòng Thương mại tại Trung Quốc.

+ Mexico cấm nhập khẩu gạo từ Pakistan

Ngày 26/06/2013, trên trang thông tin điện tử của tờ La Jornada Mexico, đăng thông tin ông Luis Bueno Torio, Chủ tịch Hội đồng lúa gạo Mexico (Consejo Mexicano del Arroz - CMA), kiến nghị Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và thực phẩm Mexico (SAGARPA), xem xét ngừng nhập khẩu gạo của Pakistan, vì phát hiện một loại mọt cứng (la plaga gorgojo khapra) gây hại cho lúa gạo. Ngoài ra đề nghị áp dụng tương tự lệnh cấm nhập khẩu đối với gạo của Việt Nam và Thái Lan, trong khi chưa có căn cứ. Sau cuộc họp với ông Jesús Aguilar Padilla, Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và Thực phẩm (SAGARPA), đại diện của Hội đồng lúa gạo Mexico cho biết đã đồng ý yêu cầu của Bộ Kinh tế tái áp đặt các mức thuế nhập khẩu ngũ cốc, đã bị loại bỏ vào năm 2008. Các nhà sản xuất đưa ra một cảnh báo cho biết rằng một lô hàng gạo Pakistan có côn trùng ngoại lai như vậy, được coi là một trong những phá hoại hầu hết các loại ngũ cốc và hạt giống trên thế giới và có thể nhân rộng 19-44 lần trong một thế hệ. Hiệp hội lúa gạo Mexico yêu cầu chính phủ phải đóng cửa biên giới với các nước mà Mexico không có hiệp định hoặc thỏa thuận thương mại về kiểm dịch động thực vật. Chủ tịch Hội đồng lúa gạo Mexico cho biết các nhà sản xuất, trước khi xác nhận sự hiện diện của côn trùng dịch hại trong 200 container của nước châu Á đến các cảng Veracruz, đã cảnh báo Tổng cục quản lý Vệ sinh và An toàn thực phẩm (SENASICA) Mexico về rủi ro này. Ngày 28/06/2013, Mexico đã đình chỉ nhập khẩu gạo từ Pakistan, sau khi phát hiện một cánh cứng trong một số lô hàng gạo từ Pakistan. Khoảng 3.000 tấn gạo từ Pakistan đã được kiểm dịch kiểm dịch tại Mexico trong tuần qua, buộc phải tái xuất về Pakistan. Tuy nhiên, các quốc gia châu Á khác như Việt Nam và Thái Lan, vẫn được phép xuất khẩu gạo đến Mexico. Theo Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ (USDA), www.ttnn.com.vn

nhu cầu tổng nhập khẩu gạo của Mexico trong 2013-2014 ước tính khoảng 730.000 tấn. Hiệp hội các nhà xuất khẩu gạo của Pakistan (REAP) cho biết sẽ kiểm tra các containers để tìm ra nguyên nhân chính xác của sự việc, và cho biết các nhóm dưới áp lực của Hoa Kỳ và Mexico muốn ngăn chặn nhập khẩu gạo từ Pakistan đến Mexico, bởi vì gạo Pakistan rẻ hơn khoảng 100 USD/tấn so với gạo của Mỹ. Tuy nhiên, phần lớn gạo của Mỹ nhập khẩu vào Mexico là thóc (nguyên liệu), do các nhà máy Mexico xay xát. Hiện tại chỉ có Hoa Kỳ và Brazil được phép xuất khẩu lúa vào Mexico. Theo Hội đồng lúa gạo Mexico trước năm 2008, họ đã không quan tâm nhiều đến hàng nhập khẩu từ Pakistan, Thái Lan và Việt Nam, do thuế suất cao, nên không có sự quan tâm từ các nhà nhập khẩu, nhưng với việc loại bỏ thuế suất, nhu cầu về nhập khẩu đã tăng và năm nay Mexico bắt đầu nhập 6.000 tấn/tháng, vượt khối lượng nhập khẩu từ Hoa Kỳ. Chủ tịch Hiệp hội lúa gạo Mexico cho biết trong cuộc họp được tổ chức tại văn phòng của Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Thủy sản và Nghề cá (SAGARPA) Mexico, Hiệp hội này cũng thảo luận về một chương trình khuyến khích sản xuất lúa gạo trong nước. Hiệp hội đã đã được đề xuất Chính phủ cung cấp cho hỗ trợ tài chính tối thiểu 500 peso mỗi tấn trong 5 năm để sản xuất gạo tại các bang Nayarit, Veracruz, Campeche, Tabasco và một phần của Sinaloa. Các nhà sản xuất lúa gạo Mexico chỉ cung cấp 17% nhu cầu trong nước, phần còn lại được đưa từ Hoa Kỳ và Uruguay, và các nước khác.

CÁN CÂN THƯƠNG MẠI CỦA MEXICO 9 THÁNG NĂM 2013

Nội dung	Tháng 9/2013		Tháng 1 – tháng 9/2013	
	Triệu USD	Tỷ lệ tăng trưởng (%)	Triệu USD	Tỷ lệ tăng trưởng (%)
<u>Tổng giá trị xuất khẩu</u>	<u>31,385.4</u>	<u>7.2</u>	<u>281,311.2</u>	<u>2.2</u>
Dầu mỏ	4,040.1	(-)11.7	37,207.8	(-)7.2
Sản phẩm phi dầu mỏ	27,345.3	10.7	244,103.4	3.8
Nông nghiệp	579.8	2.0	8,332.6	0.1
Khai khoáng	390.7	(-)29.1	3,448.1	(-)6.7
Sản xuất	26,374.8	11.8	232,322.7	4.2
Ô tô	8,544.0	23.0	72,432.2	11.0
Sản phẩm khác	17,830.9	7.2	159,890.5	1.3
<u>Tổng giá trị nhập khẩu</u>	<u>30,726.4</u>	<u>5.7</u>	<u>284,187.9</u>	<u>4.0</u>
Dầu mỏ	3,108.6	4.1	31,610.4	3.8
Phi dầu mỏ	27,617.8	5.9	252,577.5	4.0
Hàng tiêu dùng	4,689.9	10.0	42,485.8	8.0
Xăng dầu	1,163.0	(-)9.2	13,259.3	(-)6.1
Phi dầu mỏ	3,526.9	18.2	29,226.5	15.9
Hàng bán thành phẩm	23,134.0	6.1	213,223.5	3.5
Dầu mỏ	1,945.6	14.1	18,351.1	12.4
Phi dầu mỏ	21,188.4	5.4	194,872.4	2.7
Tư liệu sản xuất	2,902.5	(-)3.2	28,478.6	2.4
<u>Cán cân thương mại</u>	<u>659.0</u>	<u>213.3</u>	<u>(-) 2,876.7</u>	<u>S.S.</u>

(Nguồn: Viện Thống kê và Địa lý Quốc gia Mê-hi-cô, Instituto Nacional de Estadística y Geografía – INEGI)

- Trong 9 tháng năm 2013: Mê-hi-cô xuất khẩu 281,31 tỷ USD, tăng 2,2% so cùng kỳ năm 2012; trong đó xuất khẩu dầu mỏ 37,21 tỷ USD, giảm (-) 7,2% so cùng kỳ năm 2012; xuất khẩu sản phẩm phi dầu mỏ 244,11 tỷ USD, tăng 3,8% so cùng kỳ năm 2012. Mê-hi-cô nhập khẩu 284,19 tỷ USD, tăng 4% so cùng kỳ năm 2012; trong đó nhập 31,61 tỷ USD dầu mỏ, tăng 3,8% so cùng kỳ năm 2012, nhập 252,58 tỷ USD sản phẩm phi dầu mỏ, tăng 4% so cùng kỳ năm 2012. Cán cân thương mại trong 9 tháng thâm hụt (-) 2,87 tỷ USD.

- Cả năm 2013, tổng kim ngạch xuất khẩu của Mê-hi-cô ước đạt 375,08 tỷ USD, tăng 1,12% so cùng kỳ năm 2012; trong đó xuất khẩu dầu mỏ ước đạt 49,61 tỷ USD, giảm (-) 6,53% so cùng kỳ năm 2012, xuất khẩu sản phẩm phi dầu mỏ ước đạt 325,47 tỷ USD, tăng 2,4% so cùng kỳ năm 2012. Tổng giá trị nhập khẩu của Mê-hi-cô năm 2013 ước thực hiện 382,92 tỷ USD, tăng 3,28% so cùng kỳ năm 2012, trong đó kim ngạch nhập khẩu dầu mỏ ước thực hiện 42,15 tỷ USD, tăng 2,45% so cùng kỳ năm 2012, và kim ngạch nhập khẩu sản phẩm phi dầu mỏ ước thực hiện 336,77 tỷ USD, tăng 2,17% so cùng kỳ năm 2012.

- Ước thực hiện cả năm 2013, thâm hụt cán cân Thương mại của Mê-hi-cô là (-) 7,83 tỷ USD.

2. Tình hình quan hệ kinh tế thương mại, công nghiệp giữa Mexico với Việt Nam trong năm 2012 và 2013.

2.1 Quy định của Mexico về kiểm dịch thực vật đối với gạo của Việt Nam

Ngày 31/01/2013, Tổng cục quản lý Y tế, An toàn và Chất lượng Thực phẩm (*Servicio Nacional de Sanidad, Inocuidad y Calidad - SENASICA*), thuộc Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và thực phẩm Mexico, đã đăng công bố “Các biện pháp kiểm dịch thực vật nhập khẩu đối với gạo nhập khẩu từ Việt Nam”. Nội dung của hàng rào kiểm dịch này như sau:

Kể từ ngày 31/01/2013 gạo đánh bóng (*Oryza sativa*) của Việt Nam, trừ việc nhập khẩu hạt giống để trồng trọng, được nhập khẩu vào Mexico, phải tuân thủ theo một số tiêu chuẩn như sau:

- Giấy chứng nhận kiểm dịch thực vật, phải nêu rõ sản phẩm có nguồn gốc từ các tỉnh và khu vực đồng bằng sông Cửu Long, Việt Nam.

- Gạo không có bất cứ các loại côn trùng, không có hạt giống hay sản phẩm ngũ cốc khác lẫn vào gạo được nhập khẩu: *Alphitobius diaperinus*; *Alphitobius laevigatus*; *Callosobruchus chinensis*; *Corcyra cephalonica*; *Dinoderus minutus*; *Latheticus oryzae*; *Lophocateres pusillus*; *Palorus foveicollis*; *Palorus ratzeburgi*; *Palorus subdepressus*; *Setomorpha rutella* và *Tenebroides mauritanicus*.

- Gạo đã được xử lý hun trùng tại nước xuất xứ, với xử lý bằng nhôm photphua TFA (Fosfato Triple de Adenosina) dạng viên hoặc bột, trong điều kiện áp suất khí quyển bình thường.

- Gạo được đóng trong bao polyethylene mới, kín không khí, trọng lượng không quá 50 kg (sẵn sàng để bán).

- Bao bì phải ghi rõ tên sản phẩm, xuất xứ, và cần được xem xét với thương hiệu mà sẽ được bán trên thị trường cho người tiêu dùng.

Với quy định trên đây, các doanh nghiệp Việt Nam sẽ phải thay đổi cách đóng bao bì xuất khẩu. Hiện nay gạo của Việt Nam được đóng trong bao polyethylene đơn, không khí có thể lọt vào dễ dàng hun trùng. Nếu quy định đóng bao kín, sẽ không hun trùng được. Việc ghi rõ tên xuất xứ gạo tại các tỉnh Đồng bằng sông Cửu long, đồng nghĩa với việc Mexico không cho phép nhập khẩu gạo từ các tỉnh phía Bắc Việt Nam.

Thương vụ đã thông báo cho các doanh nghiệp và Hiệp hội lương thực và Cục Bảo vệ Thực vật Việt Nam biết về quy định này của Mexico.

2.2 Mexico yêu cầu trả lại hoặc tiêu hủy 20 containers gạo của Việt Nam.

Ngày 26/07/2013, công ty AgriGrain Mexico SA de CV, nhập khẩu 20 containers (440 tấn) gạo 5% tằm, trị giá 201.960 USD (CIF cảng Manzanillo, Mexico), của Công ty lương thực tỉnh Vĩnh Long - Vĩnh Long Food Company (Cuu Long Food), chứng thư kiểm dịch số 001414/13/0900, do Chi cục KDTV Vùng 9 tại Cần Thơ, cấp ngày 15/06/2013. Doanh nghiệp này ký hợp đồng mua hàng, thông qua công ty môi giới Louis Dreyfus Commodities SA (Thụy Sĩ), có đại diện tại Mexico là: Comercializadora Profesional Mexicana, S.A. de C.V, lô hàng này cập cảng Manzanillo, thuộc bang Colima, Mexico ngày 14/07/2013.

Ngày 19/07/2013, Chi cục Kiểm dịch thực vật (OISA) cảng Manzanillo, Mexico thông báo phát hiện một loại côn trùng có tên "Typhaea Stercorea", nên tạm giữ toàn bộ lô hàng này tại cảng. Tiếp đó ngày 29/07/2013, OISA Manzanillo đã có văn bản chính thức, yêu cầu doanh nghiệp nhập khẩu trả lại, hoặc tiêu hủy toàn bộ lô hàng này trong vòng 10 ngày tự nhiên.

Ngày 05/08/2013, công ty AgriGrain Mexico SA de CV, chuyển kết quả phân tích và kết luận của Công ty phân tích mẫu kiểm dịch thực vật Mexico: Grupo Integral de Servicios Fitosanitarios ENA, S.A. de C.V. (GISENA), số hồ sơ GISF 13-08795, đề ngày 19/07/2013, được yêu cầu phân tích để kết luận cho gạo. Kết quả phân tích cho thấy: Không có cỏ dại thuộc đối tượng kiểm dịch thực vật; Không có côn trùng thuộc đối tượng kiểm dịch thực vật; Có đối tượng bộ cánh cứng "Typhaea stercorea". Đây là đối tượng thông thường. Phần ghi chú: Vật liệu được gửi đến giám định là đậu xanh (Vigna Radiata).

Sau khi nhận được báo cáo và quá trình trao đổi qua email, điều thoại của Thương vụ, Cục BVTV Việt Nam đã có 4 công văn gửi Cục BTVT Mexico (Dirección General de Sanidad Vegetal - DGSV), nêu quan điểm của phía Việt Nam, bộ cánh cứng này không thuộc đối tượng kiểm dịch thực vật của Mexico, phân bố tại các vùng ôn đới và nhiệt đới, trong đó có Mexico. Thường xuất hiện trên ngũ cốc, tòi, cỏ khô v.v. Cục BVTV Việt Nam phản đối biện pháp của Cục BTVT Mexico, áp dụng đối với lô hàng này không đúng với quy định và thông lệ quốc tế quy định tại

Công ước về Bảo vệ Thực vật (International Plant Protection Convention – IPPC) và Các biện pháp về Kiểm dịch Động Thực vật (Sanitary and Phytosanitary Measures – SPS), và đề nghị Cục BVTV Mexico hủy bỏ quyết định này, đồng thời giải phóng lô hàng.

Mặc dù Cục BVTV Việt Nam đã có các văn bản rất quyết liệt như trên, đồng thời với việc Thương vụ đã vận động hành lang làm việc với Thư ký của ông Tổng Giám đốc, Tổng cục quản lý Vệ sinh và An toàn thực phẩm (SENASICA) Mexico, tuy nhiên phía Mexico không hủy bỏ quyết định trên. Ngày 18/09/2013, ông Tổng Giám đốc công ty nhập khẩu của Mexico (AgriGrain Mexico SA de CV), thông báo cho Thương vụ biết, theo yêu cầu của SENASICA, họ buộc phải trả lại lô hàng này về Việt Nam. Thương vụ đã thông báo ngay cho Cục Bảo vệ Thực vật Việt Nam, Công ty lương thực tỉnh Vĩnh Long (Cuu Long Food) và Hiệp hội Lương thực Việt Nam biết thông tin này để có hướng xử lý. Cục Bảo vệ Thực vật Việt Nam cho biết đã báo cáo Lãnh đạo Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, đề nêu vụ việc này trong phiên họp về các biện pháp Kiểm dịch Động Thực vật (SPS) tại Thụy Sĩ tháng 10/2013.

Về tổng số lượng gạo xuất khẩu vào Mexico, ước tính từ đầu năm đến nay là 10.000 tấn. Hiện tại Mexico chưa công bố lệnh cấm nhập khẩu gạo của Việt Nam như đã áp dụng với Pakistan. Tuy nhiên qua việc này, Thương vụ đã thông báo cho Cục Bảo vệ Thực vật và Hiệp hội Lương thực Việt Nam, chú ý một số vấn đề khi xuất khẩu gạo vào Mexico:

- Yêu cầu Công ty cổ phần Khử trùng Việt Nam (Vietnam Fumigation J.S.C) thực hiện hun trùng theo quy định của Mexico (thuốc, liều lượng);
- Cục Bảo vệ Thực vật kiểm tra giám sát quy trình hun trùng và cấp giấy chứng nhận kiểm dịch theo đúng yêu cầu kỹ thuật của phía Mexico;
- Hiệp hội Lương thực cảnh báo cho các doanh nghiệp xuất khẩu gạo của Việt Nam, khi xuất khẩu gạo vào Mexico.
- Đối với doanh nghiệp: Trong hợp đồng XNK phải yêu cầu đối tác nhập khẩu "khi cơ quan giám định của Mexico (SENASICA) lấy mẫu, yêu cầu phải có đại diện của nhà nhập khẩu".

2.3 Mexico đưa cá tra Việt Nam vào việc nghiên cứu môi trường

Ủy ban Quốc gia Nuôi trồng Thủy sản và Nghề cá Mexico – CONAPESCA (Comisión Nacional de Acuacultura y Pesca - National Commission of Aquaculture and Fisheries), đã điều tra tác động môi trường của cá tra Việt Nam (Bassa/Pangasius) đối với những người nuôi trồng thủy sản tại Mexico, để tránh những tình huống tiêu cực có thể phát sinh khi giới thiệu các loài ngoại lai. Cá tra (Bassa/Pangasius) Việt Nam, khác cá da trơn Bắc Mỹ (Cattlefis/Ictalurus), trong đó bao gồm một số loài đã thích nghi với hệ sinh thái thủy sản của Mexico. Ủy ban Quốc gia Nuôi trồng Thủy sản và Nghề cá Mexico cho biết việc nuôi cá Basa, tại đồng bằng sông Cửu Long, là sự thành công về kinh tế của Việt Nam. Ủy ban này phân tích và giới thiệu, hệ thống kiểm soát sản xuất và đánh bắt

cá trong lồng, qua đó cho phép nuôi tại Mexico theo yêu cầu của các nhóm ngư dân quan tâm. Theo báo cáo của Ủy ban Quốc gia Nuôi trồng Thủy sản và Nghề cá Mexico, sản lượng cá da trơn tại Mexico khoảng 5.000 tấn trong năm 2012, trong đó có hơn 30 loài. Cá Bassa (Pangasius) nhập khẩu của Việt Nam được tiêu thụ tại Mexico với giá dao động từ 70 - 80 peso/kg (5,64 – 6,45 USD/kg – tỷ giá tháng 3/2013), tùy thuộc vào các điểm bán hàng.

2.4/ Mexico tạm ngừng nhập khẩu tôm và giáp xác từ Việt Nam và ba (03) quốc gia châu Á.

Hội chứng, gây tử vong hàng loạt lên đến một trăm phần trăm loại giáp xác, trang trại nuôi tôm xuất hiện ở miền nam Trung Quốc. (Ảnh: File / EFE – Mexico)

Ngày 18/04/2013, Mexico đã quyết định tạm đình chỉ nhập khẩu từ Trung Quốc, Việt Nam, Malaysia và Thái Lan tôm dưới dạng sống, nguyên liệu, nấu chín, đông, khô hoặc bất kỳ hình thức nào của loài tôm sú (Black Tiger) và tôm thẻ chân trắng (White-Litopenaeus vannamei), do các quốc gia trên có một bệnh mới ảnh hưởng đến loài giáp xác và gây chết hàng loạt. Với mục đích bảo vệ ngành công nghiệp nuôi trồng thủy sản tôm trong nước, Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và Thực phẩm Mexico (SAGARPA) đã ra lệnh hành động phòng ngừa.

Ông Enrique Martinez y Martinez, Tổng Cục trưởng, Tổng cục quản lý Y tế, An toàn và Chất lượng Thực phẩm quốc gia, Mexico (Senasica) thông báo, theo xác nhận của Tổ chức Thú y Thế giới (OIE), một căn bệnh mới tác động đến tôm được gọi là “Hội chứng tử vong sớm” ([Early Mortality Syndrome – EMS](#)) hoặc “Hội chứng hoại tử cấp tính của gan tụy” ([Acute Hepatopancreatic Necrosis Syndrome - AHPNS](#))

Hội chứng, gây tử vong hàng loạt tại các trang trại nuôi tôm ở miền nam Trung Quốc và sau đó lây lan sang Việt Nam, Malaysia và Thái Lan. Bệnh này xuất hiện trong 20 hoặc 30 ngày, kể từ nuôi và đặc biệt là ảnh hưởng đến các loài tôm sú và tôm thẻ chân trắng. Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và Thực phẩm Mexico nhấn mạnh rằng để ngăn ngừa bệnh này xâm nhập vào Mexico, các nhà xuất khẩu của các nước khác không bị ảnh hưởng, muốn xuất khẩu tôm vào Mexico, phải chứng minh rằng tôm có nguồn gốc và xuất xứ tại các khu vực không bị bệnh.

Cơ quan này cho biết nếu các doanh nghiệp nhập khẩu, tôm và các sản phẩm có nguồn gốc ở các nước châu Á bị ảnh hưởng bởi hội chứng tử vong sớm, nếu có thắc mắc phải nộp văn bản gốc cho Cục quản lý Y tế Nuôi trồng thủy sản và nghề cá, thuộc Cơ quan quản lý Y tế, An toàn và Chất lượng Thực phẩm quốc gia, Mexico (Senasica).

Theo Ủy ban quốc gia về nuôi trồng thủy sản và nghề cá (Conapesca) Mexico ước tính việc nhập khẩu tôm từ Trung Quốc, Việt Nam, Malaysia và Thái Lan khoảng 9.000 (chín nghìn) tấn mỗi năm, để lệnh cấm nhập khẩu các sản phẩm này không ảnh hưởng đến thị trường trong nước, Ủy ban quốc gia về nuôi trồng thủy sản và nghề cá Mexico cho rằng ngành công nghiệp nuôi trồng thủy sản trong nước có thể đáp ứng được thâm hụt này. Mexico hiện đang có 382.000 trang trại nuôi trồng thủy sản (71.442 ha), đặc biệt tôm thẻ chân trắng loài *Litopennaeus*, nằm chủ yếu ở các bang phía tây bắc của Mexico. Ủy ban quốc gia về nuôi trồng thủy sản và nghề cá Mexico sơ bộ báo cáo cho biết trong năm 2012, Mexico sản xuất được 99.179 tấn tôm, với giá trị ước tính khoảng 5.271 triệu peso Mexico (22,58 triệu USD).

Tiếp đó ngày 15/05/2013, Bộ Nông nghiệp, Chăn nuôi, Phát triển nông thôn, Thủy sản và Thực phẩm Mexico, tiếp tục có công văn gửi Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam, mở rộng phạm vi tạm ngừng nhập khẩu các loại giáp xác sống, nguyên liệu, khô và đông lạnh từ Việt Nam.

3. Tình hình thực hiện kim ngạch định hướng theo chỉ đạo của Bộ và đăng ký kế hoạch kim ngạch định hướng năm 2014

3.1) Tình hình xuất nhập khẩu của Việt Nam và Mê-hi-cô năm 2012

3.1.1 Theo số liệu của Bộ Kinh tế Mê-hi-cô, trong năm 2012:

+) Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam qua Mexico:

- Trị giá CIF cảng Mê-hi-cô: 1.153,98 triệu USD, tăng 18,56% so với năm 2011 (973,26 triệu USD)

+) Kim ngạch xuất khẩu của Mê-hi-cô qua Việt Nam:

- Trị giá FOB cảng Mê-hi-cô: 84,10 triệu USD, tăng 31,06% so với năm 2011 (64,17 triệu USD)

Việt Nam xuất siêu qua Mê-hi-cô cả năm 2012: (+) 1.069,89 triệu USD.

+) Tổng Kim ngạch xuất nhập khẩu hai chiều:

- Trị giá: 1.238,08 triệu USD, tăng 28,44% so với năm 2011 (1.037,43 triệu USD)

3.1.2 Tình hình thực hiện kim ngạch định hướng xuất khẩu năm 2012, theo chỉ đạo của Bộ

Theo số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam năm 2012

+) Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam vào Mê-hi-cô năm 2012:

- Trị giá FOB cảng Việt Nam: 682,87 triệu USD, tăng 15,80% so với năm 2011 (589,75 triệu USD), vượt 3,3% so với kế hoạch Bộ giao (660 triệu USD).

+) Kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ Mê-hi-cô năm 2012:

- Tổng trị giá nhập khẩu của Việt Nam từ Mexico năm 2012 là 111,83 triệu USD, trị giá CIF cảng Việt Nam, tăng 22,42% so với năm 2011 (91,346 triệu USD)

+) Tổng Kim ngạch xuất nhập khẩu hai chiều cả năm 2012: 794,70 triệu USD, tăng 16,68% so với năm 2011 (681,10 triệu USD)

Việt Nam xuất siêu cả năm 2012 qua Mê-hi-cô (+) 571,04 triệu USD.

Một số mặt hàng xuất khẩu chính của Việt Nam sang Mê-hi-cô năm 2012

Số TT	Sản phẩm xuất khẩu chủ yếu	Triệu USD (FOB VN)	Cơ cấu (%)
1	Giày dép	212.73	31.15
2	Thủy sản (Cá Basa fillet)	110.14	16.13
3	Cà phê (42,56 MT)	85.89	12.58
4	Dệt may	82.41	12.07
5	Máy tính, sản phẩm điện tử và linh kiện	59.76	8.75
6	Máy móc, thiết bị và phụ tùng	32.51	4.76
7	Linh kiện và phụ tùng khác	21.63	3.17
8	Túi xách, ví, va ly, mũ và dù	9.21	1.35
9	Sản phẩm từ chất dẻo	6.29	0.92
10	Cao su	5.08	0.74
11	Bàn ghế gỗ	2.24	0.33
12	Sản phẩm khác	54.98	8.05
	Tổng số	682.87	100.00

(Nguồn: Tổng cục Hải quan Việt Nam)

Một số mặt hàng nhập khẩu chính của Việt Nam từ Mê-hi-cô năm 2012

Số TT	Sản phẩm nhập khẩu chính	Trị giá triệu USD (CIF VN)	Cơ cấu (%)
1	Máy móc, thiết bị, dụng cụ và phụ tùng	31.62	28.27
2	Máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện	26.07	23.31
3	Thức ăn gia súc	3.56	3.18

4	Sắt và thép các loại	0.94	0.84
5	Sản phẩm khác	49.65	44.39
	Total	111.83	100.00

(Nguồn: Tổng cục Hải quan Việt Nam)

Nhận định nguyên nhân tăng giảm xuất nhập khẩu của Việt Nam và Mê-hi-cô:

+Về xuất khẩu:

- Trong năm 2012, tăng trưởng xuất khẩu của ta chủ yếu do xuất khẩu 4 nhóm mặt hàng chính: giấy dếp các loại, cá đông lạnh (cá tra), cà phê và sản phẩm dệt – may.

- Trong cơ cấu mặt hàng xuất khẩu của ta vào Mê-hi-cô, nhóm hàng giấy dếp, đạt tỷ lệ cao nhất, chiếm 31% trên tổng kim ngạch xuất khẩu.

- Về tỷ lệ tăng trưởng xuất khẩu của ta đạt trung bình cả năm 15,80%, toàn bộ là kim ngạch xuất hàng hóa thông thường, không xuất khẩu dầu thô.

+ Về nhập khẩu:

Kim ngạch nhập khẩu của ta từ Mê-hi-cô trong năm 2012, chủ yếu nhập khẩu máy móc và thiết bị, máy vi tính, sắt thép và thức ăn cho gia súc.

+ Nhận định chung:

Theo số liệu của Bộ Kinh tế Mê-hi-cô, Việt Nam xuất siêu cả năm 2012 trên một tỷ USD (1,069 tỷ USD, trị giá CIF cảng Mê-hi-cô).

3.2) Tình hình xuất nhập khẩu của Việt Nam và Mê-hi-cô năm 2013

3.2.1 Theo số liệu của Bộ Kinh tế Mê-hi-cô:

+) Kim ngạch nhập khẩu của Mê-hi-cô từ Việt Nam (CIF cảng Mê-hi-cô):

- Nhập khẩu 9 tháng năm 2013 : 1.039,76 triệu USD

- Ước thực hiện 12 tháng/2013: 1.386,35 triệu USD, tăng 20,14% so với năm 2012 (1.153,99 triệu USD)

+) Kim ngạch xuất khẩu của Mê-hi-cô qua Việt Nam (FOB cảng Mê-hi-cô):

- Xuất khẩu 9 tháng năm 2013: 54,70 triệu USD

- Ước thực hiện 12 tháng/2013: 72,94 triệu USD, giảm (-) 13,27% so với năm 2012 (84,10 triệu USD)

+) Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hai chiều năm 2013:

- Xuất nhập khẩu 9 tháng năm 2013: 1.094,46 triệu USD

- Ước thực hiện 12 tháng năm 2013: 1.459,29 triệu USD, tăng 17,86% so với năm 2012 (1.238,08 triệu USD)

Mê-hi-cô nhập siêu từ Việt Nam cả năm 2013 ước thực hiện 1.313,41 triệu USD.

3.2.2 Tình hình thực hiện kim ngạch định hướng xuất khẩu theo chỉ đạo của Bộ

Kim ngạch và mặt hàng xuất khẩu chủ yếu của Việt Nam qua Mexico 9 tháng năm 2013

Số TT	Sản phẩm xuất khẩu chủ yếu	9 tháng/2013 (USD -FOB VN)	12 tháng/2013 (UTH USD FOB VN)	Cơ cấu (%)
1	Giấy dép	170,500,628	227,334,171	28.38
2	Thủy sản (Cá Basa fillet, tôm đông lạnh)	77,092,046	102,789,395	12.83
3	Điện thoại và linh kiện	61,701,171	82,268,228	10.27
4	Hàng dệt may	61,304,773	81,739,697	10.20
5	Cà phê	58,597,925	78,130,567	9.75
6	Máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện	58,158,245	77,544,327	9.68
7	Phương tiện vận tải và phụ tùng	35,774,903	47,699,871	5.95
8	Máy móc, thiết bị và phụ tùng	13,613,060	18,150,747	2.27
9	Sản phẩm từ chất dẻo	7,533,145	10,044,193	1.25
10	Túi xách, ví, va ly, mũ và dù	6,880,662	9,174,216	1.15
11	Cao su	2,409,804	3,213,072	0.40
12	Bàn ghế gỗ	2,037,190	2,716,253	0.34
13	Sản phẩm khác	45,170,342	60,227,123	7.52
	Tổng số	600,773,894	801,031,859	100.00

(Nguồn: TCT Hải quan Việt Nam)

Chợ cá San Juan, Mê-hi-cô, bán tôm và cá tra của Việt Nam
(Photo: HTV)

Bàn ghế gỗ của Việt Nam tại siêu thị Viana, Mê-hi-cô
(Photo: HTV)

Kim ngạch và mặt hàng nhập khẩu chủ yếu của Việt Nam từ Mexico 9 tháng năm 2013

Số TT	Sản phẩm nhập khẩu chính	9 tháng/2013 (USD - CIF VN)	12 tháng/2013 (UTH USD-CIF VN)	Cơ cấu (%)
1	Máy móc, thiết bị, dụng cụ và phụ tùng	19,812,271	26,416,361	24.40
2	Máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện	14,175,473	18,900,631	17.46
3	Sắt thép phế liệu	2,309,423	3,079,231	2.84
4	Thức ăn gia súc và nguyên liệu	1,400,562	1,867,416	1.73
5	Phân bón các loại	588,120	784,160	0.72
6	Sắt và thép các loại	140,482	187,309	0.17
7	Sản phẩm khác	42,760,234	57,013,645	52.67
	Tổng số	81,186,565	108,248,753	100.00

(Nguồn: TCT Hải quan Việt Nam)

Theo số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam:

+) Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam qua Mê-hi-cô (FOB cảng Việt Nam):

- Xuất khẩu 9 tháng năm 2013: 600,77 triệu USD;

- Ước thực hiện cả năm 2013: 801,03 triệu USD, tăng 17,30% so với năm 2012 (682,87 triệu USD) và vượt 6,6% so với kế hoạch Bộ giao (751 triệu USD).

+) Kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ Mê-hi-cô (CIF cảng Việt Nam):

- Nhập khẩu 9 tháng năm 2013: 81,19 triệu USD

- Tổng trị giá nhập khẩu cả năm 2012, ước thực hiện 108,25 triệu USD, giảm (-) 3,20% so với năm 2012 (111,83 triệu USD)

+) Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hai chiều năm 2013:

- Xuất nhập khẩu 9 tháng năm 2013: 681,96 triệu USD

- Ước thực hiện 12 tháng năm 2013: 909,28 triệu USD, tăng 14,42% so với năm 2012 (794,70 triệu USD)

Việt Nam xuất siêu qua Mê-hi-cô cả năm 2013 ước thực hiện: 692,78 triệu USD.

Nhận định nguyên nhân tăng giảm xuất nhập khẩu của Việt Nam và Mexico:

+ Nhận định chung:

- Việt Nam xuất khẩu vào Mê-hi-cô 100% hàng tiêu dùng, trong khi đó nhập khẩu từ Mê-hi-cô chủ yếu là nhóm hàng nguyên vật liệu sản xuất 60%.

- Mặt hàng xuất nhập khẩu của hai nước không cạnh tranh với nhau, ta nhập khẩu từ Mê-hi-cô, là các mặt hàng nguyên liệu phục vụ sản xuất và tái xuất khẩu trong nước.

- Về tỷ lệ tăng trưởng xuất khẩu của ta đạt trung bình cả năm 17%, toàn bộ là kim ngạch xuất hàng hóa thông thường, không xuất khẩu dầu thô.

- Trong 9 tháng năm 2013, tăng trưởng xuất khẩu của ta chủ yếu do 6 nhóm mặt hàng chính: Giấy dếp; Thủy sản (Cá Basa fillet); Điện thoại và linh kiện; Hàng dệt may; Cà phê; Máy vi tính sản phẩm điện tử và linh kiện.

- Trong cơ cấu mặt hàng xuất khẩu của ta vào Mexico, nhóm hàng giấy dếp có tỷ lệ cao nhất đạt, chiếm 28,38% trên tổng kim ngạch xuất khẩu.

- Hiện nay ta và Mê-hi-cô cùng tham gia đàm phán Hiệp định đối tác chiến lược xuyên Thái Bình Dương (TPP - Các thành viên gồm Australia, Brunei, Chile, Hoa Kỳ, Malaysia, New Zealand, Peru, Singapore, Việt Nam, Mê-hi-cô, Canada và Nhật Bản). Nếu Hiệp định này được ký kết, ngoài cơ hội mở rộng thị trường, ta sẽ bị cạnh tranh bởi một số mặt hàng có thế mạnh của Mê-hi-cô là hàng dệt may, da giày, thịt lợn, thịt bò, thịt gà và trái cây.

3.3) Đăng ký kim ngạch xuất khẩu định hướng năm 2014:

Do tình hình suy thoái kinh tế toàn cầu nói chung, và Mexico nói riêng, đồng thời với việc Chính phủ Mexico liên tục hạ chỉ tiêu tăng trưởng kinh tế GDP trong năm 2013 từ 3,1% xuống 1,8%, Thương vụ đăng ký kim ngạch xuất khẩu định hướng năm 2014 là 900 (chín trăm) triệu USD, tăng 12,36% so với năm 2013 (801 triệu USD).